

Afz. Nederlandse Mycologische Vereniging

Aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Via de griffier

Wageningen, 21 januari 2021

Reactie van de Ned. Mycologische Vereniging op de plannen van de Nota 'Bos voor de toekomst'

Geachte mevrouw,

Ik verzoek u deze brief door te geleiden aan alle leden van bovengenoemde Kamercommissie.

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie LNV,
De Nederlandse Mycologische Vereniging heeft kennis genomen van de nota 'Bos voor de Toekomst'. De plannen voor de bestaande bossen op de hogere zandgronden in dit rapport zijn reden zijn tot onze grote bezorgdheid over de toekomst van paddenstoelen in deze bossen. Paddenstoelen vervullen essentiële taken in het ecosysteem, zowel voor de afbraak van dood organisch materiaal (het blad dat elk jaar weer valt; door afbraak blijft de voedselketen in tact), als in symbiose met veel loof- en naaldbomensoorten. Hierdoor leveren paddenstoelen een onmisbare bijdrage aan de groei, de vitaliteit en de soortenrijkdom van een bos. Paddenstoelsoorten zijn samen met insecten bepalend voor de karacteristieke biodiversiteit van bossen.

De NMV kan zich vinden in de analyse dat stikstofdepositie, waterhuishouding en klimaatopwarming de belangrijkste bedreigingen zijn voor het Nederlandse bos. Maar wij zijn het niet eens met de toekomstvisie en de daaruit voortvloeiende maatregelen zoals die op pagina 23 t/m 25 van de nota worden voorgesteld.

Juist de bossen op de meest voedselarme zandgronden waren ooit een eldorado voor paddenstoelen. Zo werden Cantharellen massaal geplukt, zonder dat er sprake was van enige afname. Van deze rijkdom is alleen zeer plaatselijk nog ietsje over.

Nederland werd meer dan veertig jaar geleden al geconfronteerd met een sterke achteruitgang van veel soorten. Het bleken de soorten te zijn, die gespecialiseerd zijn in voedselarme omstandigheden; zij kunnen ze de overvloed aan stikstof van de afgelopen zestig jaar niet aan. Veel van hen staan sindsdien op de Rode Lijst.

Een deel van de bedreigde soorten heeft zich een beetje hersteld nadat in de 90-er jaren door overheidsmaatregelen de stikstofdepositie met gemiddeld 35% was afgenomen. Dat is een hoopvol signaal, juist omdat paddenstoelen wel de waarzeggers van het bos worden genoemd. Het zijn indicatoren voor de vitaliteit van het bos. Dit herstel is een aanwijzing dat ook andere bosbewoners zouden kunnen profiteren van een verdere daling van de stikstofbelasting.

Biodiversiteit

In de nota 'Bos voor de toekomst' zeggen de auteurs te streven naar een verhoging van de biodiversiteit, zonder precies aan te geven wat ze onder dit begrip verstaan. Ruigtekruiden die een kapvlakte koloniseren, zoals brandnetel en akkerdistel, dragen wel iets bij aan de biodiversiteit, maar het zijn geen bossoorten en daartegenover staat het verlies van grote aantallen karakteristieke bossoorten.

Het rapport stelt dat het Nederlandse bos over het algemeen erg jong is. Toch wordt voorgesteld om vaker te kiezen voor kaalkap (eufemistisch vlaktekop genoemd); waardoor het bos na herplant weer jonger is geworden.

Een ander voorstel is 'bijmenging'- de bospercelen die bestaan uit één boomsoort aan te vullen met andere soorten die beschikken over snel verterend blad, waardoor de bodem op den duur een ander karakter krijgt en voedselrijker wordt. Het rapport stelt dat deze 2 maatregelen de biodiversiteit verhogen, maar bewijzen hiervoor worden niet geleverd.

Indien grootschalig toegepast zullen beide vormen van beheer desastreus uitpakken voor de mycoflora, de paddenstoelflora. Bospaddenstoelen zijn gebaat bij grote oppervlakten gesloten bos van lange levensduur in verband met een constante hoge luchtvochtigheid, de aanwezigheid van grote stukken dood hout en van paddenstoelen die bij oude bomen, dus in oude bossen staan. Waaronder veel Rode lijst-soorten. Van de paddenstoelen kan 99% alleen tot ontwikkeling komen op ongestoorde bodems, dus bij een bepaalde mate van bodemrust. Indien de plannen door de Kamer worden goedgekeurd, zal deze rust ver te zoeken zijn; het vormt een vrijbrief voor beheerders voor ongebreidelde ingrijpen in alle Nederlandse bossen.

In tegenstelling tot wat in de nota wordt beweerd kunnen bossen die slechts uit één boomsoort bestaan bijzonder waardevol zijn voor paddenstoelen. Dat geldt zowel voor loof- als voor naaldbossen.

Volgens 'Bos voor de Toekomst' is het Europese kader leidend en dat betekent: herstel van de biodiversiteit in Europa. De Nederlandse Mycologische Vereniging juicht herstel toe. Helaas is wat wordt voorgesteld in dit rapport hier volledig mee in tegenspraak.

Hoe de in deze nota voorgestelde maatregelen in de praktijk zullen uitpakken, weet niemand. Ook de opstellers van de nota niet. Vandaar dat ze terecht pleiten voor meer onderzoek. Dat pleidooi kan de NMV alleen maar onderschrijven. Onderzoeken wat het effect is van bijmenging van lindes in een eikenbos of wat het gevolg is van het uitstrooien van steenmeel in een verzuurd grove dennenbos. Dit zijn deels langdurige onderzoeken. We zien nu al dat bosbouwers de resultaten ervan vaak niet willen afwachten. Heel recent nog is er grootschalig een bos gekapt waarin 21 Rode Lijst-soorten, 1 soort nieuw voor Nederland en 1 zeer zeldzame soort. Bij kap van een dergelijk bos verdwijnen meteen al die Rode Lijst soorten van die plek en het is onwaarschijnlijk dat die allemaal een mensenleefijd nog terugkomen.

Wij hopen dat de Kamer zich bewust is van de druk door groepen en instellingen die financieel belang hebben bij het grootschalig uitvoeren van deze maatregelen.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter Nederlandse Mycologische Vereniging
Commissie Paddenstoelen en Natuurbehoud

De Nederlandse Mycologische Vereniging is een sociaal belang behartigende instelling (sBBv).

De vereniging richt zich op kennis van de mycologie (paddenstoelkunde) en op bijdragen aan natuur- en landschapsbescherming en behoud, waar het paddenstoelen betreft.

Wij hebben geen financiële belangen bij bossen, maar wel ideële.

Binnen de vereniging werken al dan niet academisch geschoolde mycologen, paddenstoelkundigen, aan het verzamelen van gegevens over paddenstoelen in Nederland, in samenwerking met BIJ12 en de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) en tevens binnen het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) dat wordt gecoördineerd door 'Wettelijke onderzoekstaken' van het ministerie van LNV.

Als gegevensleverende organisatie is de NMV aangesloten bij SoortenNL.